

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 13.

Trefschdeenâ, 29. Merz (10. April).

1872.

Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Expeditjia Besthorn L. (Meyer) grafmatu bohde Jelgawâ.

Rahditajs: Wisjaunafahs sinnas. Daschadas sinnas. Rabds wahrds par augfu-kobtu webrību. Andreja nakts. Pateizibas rihme. Us daktera pawebli. Blehschu stikkis. Abildas. Naudas tirgus. Labbibas un preefchu tirgus. Sluddinafahanas.

Wisjaunafahs sinnas.

Jelgawâ 27. Merz. Ahrensmees isgahjuschâ nedelâ wiffur leeldeenâs swebtki tappa turreti, tamdeht landagas un tautas weetecku sapulzes wiffur bija slehtas; paplahnas sinnam tad nu arri tabs sinnas, ko awises par pafaules notiffumeem neffuschas. Starv schahm ir zeen. lassitajeem buhtu derrigas tabs:

No Persijas sinno Indijas-Gropas telegrafs, ka breesmigaigais bads tur nedohmaht wehl nemittejahs, bet arweenu wehl eet waitumâ; tâ ka laudis aij badda jau sahkoht breesmigus warrasdarbus strahdaht. Tâ Rendson pilf. 12 wiheri tappa fa-nenti, kas weenu zilweku bija nokahwuschî un apehduschî. S-fklauschinati preefch teefas tee isteiza, ka jau 8 zilwekus aif badda effoht apehduschî. Al tawas breesmas! Englantê tiffpat ka Wahssemnê tohp dahwanas lassitas preefch Persijas baddazeetejeem un jau tuhstoschus mahrz. sterlkhaus tur nostellejuschî. Bet kas tas irr preefch weffalas leelas walfts baddazeetejeem!

No Japan fallahm 5. April (24. Merz). Hongkong pilfhebtâ kahda sleskawas rohla mehginajuschî Japanes keisaru nonahweht, bet par laimi nau isdeweers.

Berline 6. April (25. Merz). Wahzu walftsrahti, kas atkal no jauna eesaukts, ne-atwers wis patš keisars, bet first Bismarks keisara wahrda. R. S—z.

Widsemmes landags sahlfes Rihgâ to 24. Mai.

Rihgâ. Jan isg. gaddâ Walentinowitsch zeen. mahte kohpâ ar sawu meitu bij nedohmâ nehmuschas Rihgâ eetaifst weenu skohlu preefch neredfgeem, kahdas mahsu wuffê pawiffam wehl trubfft. Ar Rihgas birgelu beedribas palihdsibu ta leeta irr til tablu westa, ka preefch pahri nedekahm schi skohla jau warreja tapt eetaifita un atwehria. Sem ihpafchas komitejas usraudsbas tad nu schee abbi seewischti to darbu usnehmuschî un waddihs; mahte par wiffahm dshwes wajadfibahm gahdadama un meita to mahzibu pafuegdama. Gesahfts irr ar 3 neredfsgahm meitinahm, no kurrabm 1, ka spehjneku behrns, makfa to noslittu gadda makfu, 100 rubl., bet tahs 2 nabagu meitenes eet brihwskohla. Bet kad nu jauna skohla til irr us miblestibas dahwanahm litfa, tad neubfshoht pirmâ laikâ waitahf eespehjamis, ka til wehl 2 brihwweetas preefch nabagu behrneem eerahdih; pret makfu warretu wehl daschus taggad pat usnemf. Tâ nu schi skohla, ka sinnepu graudinsch, irr sawâ weeta stahdita. Waj ta augš un spehs sawâ laikâ usrahdih tahdus pat auglus, ka daschas neredfsgu skohlas zittis semmês, tur neredfsgi tohp til dffili ismahiti, ka redfgeem ko dohmaht, kas to warr noteikt? Bet leela swebtkiba warr nahft no schi graudinaa. Krensbergas skohla arri nesen sahlahs ij tahda majuma un nu tai jau irr waitahf ka 100 mahzaimo. Un ko zittur warr, to wajag arri pee mums warreht un arweenu waitahf mahzitees ar paschu spehku ko warreht. (Zeit. f. St. u. L.)

Wiffus mihtus draugus, kas man daschadas sinnas no sawahm puffedm preefch awisehm subta wehl reis gaušchi luhdsu, lai, pirmis man ko eesubta, us to smalfako leetu isfklausina un pateefibu ismelle, jo labprahf gribbu us gohda wiheru sinnahm ustizzeht, bet arri sawu lappu no tam issargahf, ka tur nejauzahs tenkas pee notiffumeem un neeki pee pateefibas, ka tas neseu, Latw. aw. 8. Nr. notizzees. Tur no Jelgawas puffed bij rakfihis par pagasta wezzako, kas tappis rekruschs nodohts. Tai leetai pakkat klaušchinadams atraddu, ka tas notiffums ne buht nau ta notizis, ka tur rakfihis un kad arri drufzinâs taisnibas eeschâ, tad tomeht ta nopuzzeschana nei irr notiffusi nei warreja notift, jo komiffionei til irr tas spehks noseedsneefus zittahm teefahm nodoht, bet ne wis paschâi fohdihf un noseedneeki nederr farra wiheru gohda kahrtai. Newarram te skaidri isteift, ka ta leeta bijusi, us ko sinnotajs warbuht simejis; kas to pats gribb skaidri issunahf, lai luhds sinnas no pascheem komiffiones lohjelteem.

Lai nebuhtu man sinnas japahrlabbo, tad subteet tahs paschi pateefigas, jo ka lassitaji to warr gaidihf, tâ arri Latw. aw. apgahdatajâ.

Daschadas sinnas.

No eesfchemmehm.

Mengelmuiſchas Tihfkan mahjas 6. Merz ar ugguni aifgahjuschas. Ugguns tikko bij paspruzzis dshwojamâ ehkâ, te no seemela wehja fagrahbtis un dsennahts aifnehma nezil minutes wiffas 5 ehkas. Gan lauschu bijis leels pulks faskrehjis, bet nespehjuschi it neko isglahbt. Saimneekam, ka arri kalpeem til irr atlizis, kas bijis muggurâ. Skahdi rehkina pee 2 tuhst. rubl. Lai Deews schahwe zaur kuffigeem brahleem behdigu affaras!

No Kuldigas. Ka scheitan Latweeschu beedriba zeh-lufees, par to jau schihs awises sinnas dewuschas. Tur bij fazzihis. Ka preefchneeki jau iswehleti un beedribas liffkumi us apstiprinafchanu nosuhititi. Lassitaji teefcham wehsefes arri sinnaht, kahdi tee wiheri irr, kas scho beedribu dibbinajuschî un kahdi schai beedribai irr tee preefchneeki un waddont. Tee beedribas dibbinataji irr Kohrmales Mengu faimneeks Zehkabsohns un Kuldig. pilzfunga Dindschu faimneeks Walters. Schee paschi arri tikka to 23. Janw. par preefchneekem iswehleti, prohti: Mengu Zehkabsohns par presidenti un Dindschu Walters par direktori. Kuldigas draudse un aprinki schee wiheri gan wiffseem pasifstiani. Arri tahlakeem winnu wahrdi buhs wehl atminâ no 1870. g., fur Rihg. aw. Nr. 167 kahds Kuldigas freenu kungs bij P. Zehkabsohnu un K. Walteri

no fawas puffes peeminnejis. Laiks irr starpā. Kā šchee beedribas preefšneeki fawu usnemt darbu strahdahs, to redsefim un ja lassitajem tas buhs pa prahtam, tad pa laikam par to sīnaosim. —b—

No **Ubbeles** zeen. krohna mešha lunga effam luhgti wiina pateizibas isteikt tam Wahrnes draudses lohzeftam, kas wiina pasudduscho grahmatu ar naudu mešhā pazehlis un pehz adreffes Kuldigā nodewis. Gan nu tahda leeta šapraštōhs patti no fewis un sinnam ka katris gohdihgs Latweetis tāpat darrihš, bet lai arri šhi gohda darba peeminnešhana derr par jauku leezibu un labbu preefššhmi zitteem.

Pehterburga. Muhfu Kungs un Keisars 17. Merz irr nobrauzis us Krimu.

— Par karra deenesta pa-ihšinaschanu mahzibas labbad ta rekruschu likkumu komissione spreedusi tā: Kas augstahs skohlas apmelle, warr palikt nedenejuschi lihds 27. un 28. gaddam, un kad buhs šchihš skohlas zauri gohjuschi, tad deenehs til 6 mehneschi un lihds 36. gaddam taps skaititi pee reserwes. Kas widdejas skohlās eet, warr palikt nemuffinati lihds 22. un 24. gaddam, pehzahf wiinu deeneslāiks buhs 1¹/₂ gaddi; kas preefšgimnastju zauri gohjuschi deenehs 3 gaddi; kas draudses skohlu isgahjuschi zauri til 4 gaddi buhs ihstā deenestā. Šchee komissiones spreedumi wehl taps zauri luhkoti un tad preefš apstiprinaschanas preefšhā likti.

— No **Kihwas** sultana irr wehstneschi ar daudš schkinibahm Pehterburgā atbraukuschi, Kreemu Keisara labprahtibu un draudšibu luhgtees.

— Keisara kanzellejā effoht isstrahdaschanā nemts jaunš likkums, zaur lo sirgu sahdsibahm warretu pretti taroht. S.

No ahrsennemem.

Berline. Ar firma Keisara wesselibu eimoht labbi us preefšchu. Tāpat arri ar Bismarka wesselibu. No Bismarka sinno, ka wiinš effoht nodohmā nehmis fa-aizinaht wihrus no wiffahm pasauls walstihm us leelu šapulzi pasta buhschanas labbad. Gribb nogrunteht, zil til tahlu buhtu eespehjams, weenadu malfu par grahmatahm un zitteem sūbtijumeem; pastnaudai par grahmatahm no 1 lohtes nebuhs buht wairahf kā 2 pensj jeb 5 kap.; awises un zittas druklas leetas 8 lohtes par 5 kap. Leeta us tam taptu riktoeta, ka, jo masaka pastnauda, jo wairahf buhs sūhtitoju, tā ka abbas puffes warr ar meeru buht.

— Daudš parunnas eet, ka Bismarks effoht wiffā kluffumā starp Italiju un Bahzjemmi nolihzīs dertibu, lohpa turretees, ja kahda zitta walstis us nemeeru dohmatu. Waj nu tā irr, newarr skaidri isfinnaht, bet to teeschan warr sinnaht, ka, ja Franzija karu usdohmatu, šchihš abbas walstis lohpa pretti eetu.

— Kattolu tizzibas kildas weetu weetahm mohstahš. Weens kattolu prahwestis bij weenu appalschmahzitaju tamdeht ween no amata raidijis, ka šchis netizz pahwesta nemaldibai; bet Pruhšchu ministeris mettahš pulkā un pawehleja mahzitaju weetā panest, ja zittada waina nau peerahdama. Boppardā atkal kahds firdihgs preesteris rai-

dijis no basnizas ahra pahri wihrus, professeerus, kas biskapa dusmas un lahstu eemantjuschi zaur to, ka prettojahs pahwesta nemaldibai; preesteris wiffas draudses preefšhā sluddinajis, ka nebuhschoht doht deewamaifi teem deewgaldneekem, kas ap altari strahweja, pirmē tee un tee apmaldijuschees un atschkirtee lohzefti nebuhschoht no swehtas weetas isgahjuschi. Tee nu gan gahja. Bet redsehs waj waldischana atkaus tā gohdu aistikt, kad kahds nespehj tahdus jaunus tizzibas gabbalus par pilneem eesfattiht.

Frantschu tautas šapulze us kahdahm nedefahm isfchirtees. Ta leeta deht walstis naudu eenahfšchanahm un isdohfšchanahm tappa daudš mas waldbai jeb Tjeram pa prahtam atwehleta; til noschelojams, ka šapulze ar leelaku labprahtibu atwehleja naudas preefš karrašpehta fataischanas, ne kā preefš skohlu buhschanas pazillaschanas. — Kamehr runnas lungi buhs us mahjahm braukuschi, Tjers gribb eet us pahri nedefahm us Parisi dsibwoht, lai Parisneeki pawiffam ne-atjuhgst jawu waldbu redseht.

— Englantes kehniene gar Parises wahrteem pullsten 3 natti garram braukdama irr nobraukusi us Badeni. Gan Tjers peedahwajees to wiffā agrumā šagaidiht un apfweizinaht, bet kehniene pateilusees un nepeenehmusi to gohdu, fazzidama, ka newalkas labbad nebuhschoht ne ar jawu weetneeku fatiktees.

Londones plaschā pilsehtā nesen pahris, kas jau bij basniza pee laulibas atnahzīs, no altara tamdeht ween atstahja un kahsineekem bij jashkirrahš, ka bruhte negribbeja un negribbeja ar to meerā buht, ka wihrus lai paleek feewas galwa un feewai wihrus jaklauša. Rau nu, kahds nejehgā feewischihs. E. F. S.

— Londonē us rattu sirguš schinnis deenas tillka pahdohti 4 lepmi Keisara ratti, kas Napoleonam peederreja. Kad nu nezil no dsihweem ne-atraddahš, kas gribbeja tahdōs sehdeht, tad us uhtrapi nahza lihku weddeja rohkās, kas wiffus 4 noppirka par 200 ginejahm. Tas nu leel winnus druszin pahsegt un nu tee paschi ratti kas kalpoja gohdibas israhdišchanai, kalpohs truhdus us duffu pawaddidami. Tā eet pasauls gohdibai!

No **Spanijas** dsird wehl arweenu par to paschu ne-meerigu garru, kas pret kehnienu prettojahš. Granadā jau effoht dumpis iszehlees. Zittas sinnas skann, ka kehniene jau effoht wiffas fawas leetas un mantas us prohjam braufschanu likkusi šapakkah.

Amerikas beedru walstis kā lassitaji sinnahs presidents tohp arweenu us 4 gaddi zelts. Kad nu taggadejam presidentam Grantam ar 4. Merz 1873 gaddi buhs pagallam, tad jau taggad pa mallu mallahm ar to jaunu zelfschanu darbojahs, awises usteiz šawus kandidatus, teefas sahš eegrohsht wiffu to jaunu šaulschanu, ka wifs pareisi lai noteek. S.

Pruhšchu kehniinšch tappa reis no kahda kandidata pehz weetas luhgtis. — „Kur tu effi dsimmis?“ prassija kehniinšch. — „Esmu Berlinē dsimmis,“ atbildeja kandidats. — „Tad taisees ka tu teez prohjam, jo Berlinēschini nekam negeld,“ — isšauja kehniinšch. — „Augsta maje-

stete!" atbilbeja tahlah kandidats, "starp scheem arri ir-raid labbi atrohnami un es passistu tahdus diwus." "Un kas tee 2 irr?" — "Birmais irr Zubfu majestete un ohtris es esmu." — Nehninsch par schadhu atbildi pasmehjajs un wianna luhgshyanu peepildija. H. G.

Rahds wahrds par auglu-kohtu wehrtibu.

Dasch kam labba semme un derriga weeta preeksch auglu-kohtu stahdischanas ne retti schaubigi pats sewi jauta: „Deews sinn, waj tas semmes gabbals, kas ar auglu-kohtem apstahdihts, atmett arri tif pat pelnas, ka tas kas ar laut kahdu labbibu tohp sehts un kohpts?" Muhfu laids, kurrds arrendes leelas jeb dahrgas un kurrds arri tif pat lauku, ka dahrsu aplohpshana dauds nau-das makfa, gan katre prahtihgs semmeskohpejs tiffai to sawa druwinâ kohps un audsehs, kas tam ihsti drohshus auglus atmett. Bet kad nu auglu-kohti eeksch 6 jeb 12 rentes gaddeem wehl mas pateizibas rahda un arri wehl dauds tahdu gaddu trahpajs, kurrds no teem nelahdus jeb tiffai kohti mas auglus dabunam, tad gan masahl warr rentneeki, bet wairahl tiffai gruntneeki, kam saws ihpashums, pee auglu-kohtu stahdischanas dohmah; zaur to, ka auglu-kohtu wehrtiba dibbinajajs tiffai us dauds jeb ilgeem gaddeem. — Kai tadeht leelas bailes ir pee schi darba kerrotees neweenu wolti nebaiditu, tad es te luhko-schu pehz muhfû semmes gaisa un sawahm daschfahr-tigahm ismehginaschanahm to leetu zil spehdams isskai-droht.

Ta dasch kam labbata spehj, cetaisa jaukus dahrsus, tohs ar auglu-kohtem, pulku kruhmeem, pulku dohbehm un lihdseneem zellineem isrohtadams un zerre warbuht ar teem sawu nau-das makfu wairahl pildiht, tad tahds kohti peewilsees. — Kad gribbam lai dahrs sawu pilnibu sa-

a	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
b	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
a	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
b	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
a	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
b	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
a	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
b	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
a	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
b	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v

Kohtu weetas irr shmetas 12 pehdas weena no ohtras un ta tad falistu us 1/2 puhraweetas leelu semmes gabbalu 149 kohlus, jeb 45 abbeles un bumbeeres eeksch tahm ar (a) shmetahm rindahm un (o) weetahm un 104 pluhmes un kirshus us tahm weetahm (v»). Bet kad nu dasch prahtihgs dahrsu kohpejs manni jautahs, waj drihstam tif beesi kohpa kohlus fastahdiht; tad es tam atbildu, ja! — Wissi auglu-kohti 20—30 gaddus augdami peeteel ar 12 pehd. tahluma jeb 144 □pehd. leelu ruhmi. Pluhmes kas tiffai to wezzumu no 20—30 gaddeem fasneeds, pehz

shneeds, lai wiss to sehjam un stahdam drohshus auglus atmett, jeb zerretu kohschumu panahl, tad dahrsiu cetais-foht nedrihstam te ne wisemasako waijadsihu atrant, zittadi nelahdu preeku no sawa dahrsa nepeedshwosim. Tiffai pawirfu cetaisihts dahrs buhs ihpashneekam par erre-stihu, jeb par fleppenu labbatas sagli; zaur to ka dahrsa aplohpshana un usturreshana wairahl darba un puhlina pageht un masahl kohschuma un auglus atmett, ne ka to no eesahkuma warreja apreshinaht. Par scho leetu buhtu dauds so runnah un raffiht; bet kad nu manna apnem-shanahs irr, tiffai par auglu-kohtu wehrtibu, newis par kohschuma un lustes dahrsem ar zeen. lassitajem parunna-tees, tad to tiffai teikschu, lai katre kas tahdu dahrsu dohma eerikteht, lai eepreeksch ihsti pahrsweer un labbi ap-rehkina, waj fainneeziwai nehuhs flahde, kad tif un tif darba, kuhdus 2c. 2c. no lauku kohpshanas atraus un dahrsam peedallih.

Auglu-kohtus ween stahdoht jeb aplohpjoht mehš diwe-jadu labbumu fasneedsam:

1) Ar prahtu un samannibu aplohpiti auglu-kohti at-mett wairahl skaidras pelnas, ne ka zits kahds muhfû gaisa isdewihgs lauka jeb dahrsu anglis. To apleezinah gribbedams rahdischu te par prohwi 1/2 puhraweetas jeb 200 pehd. garru un 100 pehd. plattu semmes gabbalu, ka un us kahdu wihsi tas buhtu apstahdams, un zil aug-lus tas tad beidsiht atmettih. Kai gan semme, gais un dahrsa weeta, tapat arri augligas jeb ne-augligas, ihsti labbas jeb arri fliktakas auglu-kohtu surtes auglu wehrtibu waj nu masina jeb arri wairo, tad tomehr widdus mehra rehkhinoht arri pee atshshanas tiffim. — Kad eewehrojам to daschadu auglu-kohtu wezzumu un augshanas wihsi, un kad gribbam us masu semmes gabbalu pulku kohlu fastah-diht ta, ka tee tomehr pa beesi kohpa nestahw, tad zittadi kohlus stahdidams schohs labbumus nepanahlfi, ka ta:

tam isnihkdamas atstahj ahbelehьm un bumbeerehm wairahl waku sarrds isplehstees, tadeht derrehs pluhmes eeksch tahm ar eec apshmetahm weetahm stahdiht. Kirshi pee-teel 40—50 gaddus un buhtu tad jastahda eeksch tahm 4 ar b apshmetahm rindahm. Buh arri ihsti derrihgs it ihpashu tiffai tahdus kirschu-kohlus dahrsâ stahdiht, kas ar semmeem frohneem (Zwergstämme) audseti; tee irr ah-traki augligi un peeteel ar masaku ruhmi. Tapat arri kir-schi ir fliktaka semme isdohdabs, tadeht tad wiinnu stahdi-shana lehtaka un arweenu buhs pateiziga. — Kam ihsti

augliga, kohleem patihkama femme un kas ar femmes gabalu nefkohpo, tas gan warr kohku tablumu us 15 pehd. zelt. Widdeja un mahjata femme peetiks ar 12 pehd. ja tohs ta jaukfi, ka bildē skaidri redsam.

Zil tahdu dahrsinu eeriktejoht naudas istehrefi, to warr it lehti aprehkinoht:

144 daschadi auglu-kohki malkahs kohpā 40 lihds 50 rubl. eestahdischana, meeti, fuhdi zc.	10 "
schohgs, apfahrt dahrsam	10 "
kohpā	70 rubl.

Saimneeks, kas ar fawu faimi pawalkas brihdi warr kohku dumbers uskraft, seemā melnu semmi, jeb fuhdus, tāpat arri schohgam wajadfigus kohlus peewest un istai-fiht, kas wehl pats kohzinus pohtehs un usandsehs, tam tahda dahrsina eerikteschana ne 10 rublus nemalkahs.

Bet raudisim nu isdibbinahit zil tahs pelnas mums no tahda dahrsina atlehks. 10 gaddus, kamehr kohzini wehl masi, fehfm un stahdisim sikhlas faknes pa kohku starpahm un eenemsim par tahm, fuhdus un darbu atrehkinoht, gaddā 15 rubl., kohpā . . . . . 150 r. — f.

No 8 lihds 12. gaddam par pluhmehm un kirschem, gadd. 6 rubl.	30 " — "
" 13 " 16. g. p. pluhm. u. kirsch., g. 8 r.	32 " — "
" 17 " 30. " " " " " " " 12 "	168 " — "
" 31 " 40. " " kirschem ween " 10 "	100 " — "
" 12 " 18. " par ahbeleh m un bumbeerehm, no katra kohla 1 feeku augtu, wehrtu 25 kap., gaddā 11 r. 25 kap.	78 " 75 "
No 19—25. g. 2 feek. augtu, wehrt. 25 f. gaddā 22 r. 50 kap.	157 " 50 "
" 26—60. g. 3 feek. augtu, wehrt. 25 f. gaddā 33 r. 75 kap.	1181 " 25 "
" 61—90. g. 2 feek. augtu, wehrt. 25 f. gaddā 22 r. 50 kap.	675 " — "

Gelsh 90 gaddeem atnessa dahrs kohpā . 2572 r. 50 f. jeb zauri rehkinohit katra gaddā 28 rubl. 58¹/₃ kap. Augligōs gaddōs — no 3 warr weenu drohfschi gaidiht — isnemfi 3 reis wairahf winnina no fawa dahrs. Tāpat arri labbus seemas abholus un arri bumbeeres dauds reis dahrgaki pahrdohfi. Saimneeks kas 100 rublus krahshanas lahde par 4 prazentehm atdohd, gan dauds leelaku mantu few un faweem behrneem fakrahs, ja par teem dahrsinu eeriktesh. Kas taggad 30 gaddus wezs buhdams tahdu dahrsinu eetaisshs, tas fawā 60. dshwes gaddā 40—50 rublus par gaddu no dahrs pelnas nems, un kad pats buhs aishgahis wehsā smilti duffeht, tad behrni un behrni behrni winna peemianu fwehtis un ruddeni kohshus auglus nowahfdami fazzih: „Lai faldi dufs weztehwa pihfschi, winsch mums dahrgu mantu no-wehlejis!“

(Us vreefschu beigums.)

Andreja nakts.

(Beigums.)

Kad ohtrā deenā faimneeze fahka gabhejus lammahit un faimneeks to gribbeja apfaukt fazzidams, ka tas ne-

effoht pareisi, tad fchi tam it neganti pretti atbrehza: „Nu, tu arri ne-efi labbahks, tadeht til turri mutti!“ Schinnat reisa fainneeks til fazzija: „te nu bij!“ un pa durwihm ifeedams dohmaja: „Nu irr wels kurwi!“ Saimneeze turpreti preezajahs, zerredama, ka frustamahtes sahles lihdses. Waffarā wihrs ar feewu runnaja struppi un auksti. . . . . Ta bija ta pirma reisa. — Bet par weenu reis jau nefas nekaisch. Tikkai stahde ka pee weenas paschas reisas ween nepalikka. Ohtrā reisa atkal fainneeks gribbeja wirerohku dabuht, bet tas negahja til weegli. Saimneeze teepahs un teepahs, fahka roudahit, ekritta gultā un palikka no dufmahm flimma. Zehjis nopuhtahs: „Kas mau nekateja Krauklōs pee tehwa! Tur dshwoju Deewa meerā. Ko palihds Schaggatu mahjas, kad nau faderri-ga, meriga dshwe!“ Un Trihue atkal dohmaja: „Lab-bahit buhtu wehl kahdu gaddu meitās dshwojuse, kas sinn waj tad nebuhtu labbaku wihru dabujuse,“ un tā dohmadama ta raudaja ruhkas affaras.

Tā pagahja wiffa mihla waffara, un baggatais rud-dens jau bija klahit. Bija Oktober mehnescha eefahlums. B. pilsehtā tappa leelais gaddatirgus noturrehts. Mufshu faimneeki sehdeja pee galda un ehda waffarinas. Saimneeze fazzija, ka riht wajagoht us tirgu braukt, fchi griboht melnu sikhdes fleiti pirkt. Tahs bij ugguns dsirkseles pulwera muzzā. Saimneeks schahwahs stahwu un fitta ar duhri us galda fazzidams: „To til ne! Riht' nesperi ne fohli no mahjahm! Kur tohs sikhda plundurūs ikfi? Waj wehl nepeeteek ar to sillo, ko us kahsham pirki? Wajadsehš naidu atkal par wolti ischkehrst. Jau effi feewa no 30 gaddeem un gribbi puzetees ka jauns flukks! Kad tawa nelaike mahite to sinnatu, tad ta waj kappā apgree-stohs, tu gekki!! Waj tahdas drehbes semneekeem mas wajadfigas?!“

„Ko tu falki? tu deedelneeks!! Kad nebuhtu temi neh-muse, tad taggad buhtu kreewōs aishgahis. Waj tew gan schahs mahjas peeder?! Tu wehl nekauft mannai mahite meerigi kappā duffeht! Tas irr par to, ka mahite neklausiju, winna — — winna — — —.“ Saimneeze raudadama aishwillkshs, fahka fleppohit un newarreja wairš ne wahrdu isteikt.

„Kad tu arri pawiffam aishwillkshs, tad buhtu ween-reis meers mahjās,“ fazzija wihrs pa durwihm ifeedams. Sinnams ka feewa winnam nepalikka paradā. Ahtrā lija leetus un wehtra schuahza, faimneeku firdis arri auka plohsijahs.

Andreja nakts irr no wezseem laikeem wehrā leekama nakts. Bezzi laudis stahsta no tahs daschadas leetas. Zhpaschi jauneem laudihm, kas nodohmajuschy prezzetees, Andreja deena un nakts janemū weeki. Kurru no faweem bruhgtaneem meitscha tai deenā jeb nakti pirmo eerauga jeb fastohp, pee ta ja-aiseet, waj gribb jeb negribb. Andreja nakts irr arri nahwes pareggone. Kurra zilweka ehna ap paschu pušnakti warr us frusta zella jeb pee kapsehtas redseht, tam lihds nahkofschai Andreja deenai ja-apgulstahs smilfschu kalninā. Daudreis zilweki pee mahnu-tizzibas zetaki turrahs tā pee tizzibas, un tatschu ikweenam zilwe-

lam irr lam jatizz, waj nu fwehteem Deewa wahrdeem jeb neeka eeteifschanahm.

Tà arri gahja Schaggatam un Schaggateenei. Abbi dohmaja no Andreja naktis, un abbi wehlejahs weens ohtru no fakla nodabbuht. Krustamahte Trihnei jau trihs nedelas preefsch tam bij preehdinajuse, Andreja nakti til ne-aisgulletees, un tatschu lakru reis, fa schi no wihra nahwes dohmaja, wannai schauschalas par fauleem pahrgahja. — Schinni deenà bij abbi laulati draugi atkal bahruschees, dauds nebij trubzis no kauschanahs. Wakkara fainneeks — par flittu laiku nebedadams — aisgahja us Kraulkeem. Tur winsch dauds naktis bij pahrgullejis. Schonakt tam bij pawissam nelahgi ap firidi. Winsch tur negribbeja palitt. Pulksten 11 fazzija ka eefchoht us mahjahm. Zahlu arri nebij ja-eet. No Kraulkeem isnahzis Jehzis negahja teefschahm us mahjahm, bet metta rinki. Demahs pa to zellu us kapsehtas puffi un gribbeja tad no turrenes pa zittu zellu us mahjahm eet. Gais sahla flaidrotees. Kapsehtas krusti israhbijahs fa lehmi, kas mehnefs gaischumà drihs parabdijahs, drihs atkal pasudda, kad mahluki aisgahja mehnesim preefschà. Pulkstens warreja buht pus 12, kad Jehzis pee kapsehtas atnahzis ap-palsch leelahs preedes apitahjahs. Bija patte garu stunda, bet winsch negribbeja mahneem tizzeht, jo fohlmeisters bija fohlà deewegan gaischi isstahstijis, fa tahdi mahni wis til blehnas, un tatschu tas schonakt sche bij atnahzis. Taggad winsch dohmaja, fa gan dauds labbaki irr wehsà semmes flehpi meerigi duffeht, ne fa schinni grehku pasaulè dshwoht. Wiffas bailes winnam sudda, affaras apflauzijiis juttahs sewi dauds preezigaku un gribbeja jau paschu laiku us mahjahm eet. Te tas peepefschi pamanna us kapsehtas lo ehnojotees. Ne, winsch negribb un nedrihst fawahm azzihm tizzeht, bet tanni paschà azzumirlli mehnefs no mahlukeem islihdis apspihd lehmu, kas winnam fa winna pascha seewa israhbahs. Mahluki aisgahja mehnesim atkal preefschà un lehms pasudda. Wifs tas notifikahs weenà paschà azzumirlli. Wihrs pohrschalka. Winnam palikka bail. Trihzedams un drehbedams tas mettahs us mahjahm. Bet jo knoschaki gahja, jo winnam isliklahs fa neredfami garri tam pallak dshtohs. Ahtraki ne-avstajahs, pirms bij nonahzis pee fawu mahju behrsu-meschina. Sche palikka stahwoht un atpuhtahs. Bija pahrlieku stedses. Winsch pats par sewi errojabs, fa bij no neeka un tibri neeka nobaidijees. Bija tatschu fohlmeisters reisu reisahm fazzijiis, lai mahneem netizz, ne-effoht spohku, ne-effoht zittu nelahdu parahdischanu, bes ween til Deewa wahrdees. Jehzis sahla pats no sewim kaunetees. Bet bija tomehr pats ar abbahm azzihm fawu seewu flaidri redsejis. Winsch dohmaja tablahf: „Deewam wiffas leetas eefpeh-jamas, warbuht winsch man parahdijis, fa nu mannu nelaimi atnems. Tomehr flahde buhtu gan, ja winna nomirtu; esmu tai dauds pahri darrijis. Nu jaranga tas wiffadà wihse atlabboht.“ — Mahjäs pahrgahjis winsch fluffinahm eithda lambari un avgullahs, bet newarreja nepagallam aismigt. Nu gan bij zerriba fa seewa mirs, un tomehr winsch nejtahs laimihgs effohts.

Kad fainneeks, fa jau fazzihst, bija Andreja wakkara

us Kraulkeem aisgahjis, dohmaja fainneeze schurpu turpu waj schonakt pehz krustamahtes padohma darriht jeb ne. Wannai reebahs wihra nahwi wehletees, un tatschu nekas nekaitetu, kad tas nomirtu, dohmaja ta. Kad wakkara pulkstens jau 10 apfitta un fainneeks wehl nebij mahjäs, apnehmahs fainneeze us kapsehtu no-eet. Gesahkumà ta trihzeja, bet jo tuwahl pee kapsehtas nahza, jo wairahf wiffas bailes sudda. Gulleja tatschu tur wannas tehws un mahte, no fa tai bij bihtees? Arri winna lehneem netizzeja. Pee wezzaku kappà eefsch rohsku kruma apsehdufees sahla raudahf, raudaja ilgu laiku, patte par sewim pulkodamahs, fa nebij mahtes padohmam pallausijuse, tad kas sinu labbaki eetu. Tà sehdedama un fawu suhru muhschu pahrdohmadama bij drufzin apfnaudusees. Peepefschi ta usrahwahs, un af kas par bailehm!! Kapsehtas zella ohtrà puffe ta redseja appalsch preedes patte fawu wihru stahwam, bahlu fa lihki. Zittà reisa winna bij ar preeku wehlejusees fawu laulatu draugu schonakt schinni weetà redseht, bet kad taggad tas wannas preefschà stahweja, ta no bailehm gandrihs apgihba. Tiffo wehl spehja par kapsehtas walli pahrlieht, tad gandrihs apkritta. Wehl fanehma wiffus spehkus kohpà un fkehja krustu nemettuse us mahjahm. Pahrskehjuse sikkahs tuhda gulleht bet drebbuli to lausija un isbailes pahnehma. Kautschu nu fannaja fa wihram jamirft, tomehr winna dohmaja, kaut nebuhtu to redsejuse. Nijmiggusees ta redseja fapni fawu wihru sahrkà gullam. Nedseja to us kapsehtu leelajai preedei garram weddam, un til drihs to gribbeja kappà nolaisf, tad ta eebtaudamahs usmohdahs. Un tawu brihnumu! Sainneeks stahweja pee wannas gultas un praffija waj schi ne-effoht flimma effoht lohfi nemeerigi gullejuse. Tas wehl nekad nebij notizzis, fa fainneeks pehz fainneezes weffelibas jautaja.

„Ne, fainneek es esmu it weffela, bet waj tew nau flitti pee firds? tu isstaktees gluschi bahls,“ praffija seewa un turklahf dohmaja: „Jau winsch manna, fa tam jamirft, tapehz irr til laipnihgs.“

Kad faule bij uslekluse, abbi laulati draugi preezajahs, fa nahwe wehl nebij isgahjuschà nakti to ohtru aistrahwufe. Bet wehl bija wifs gads preefschà, un tanni nu bija teefscham jamirft. Weens dohmaja no ohtra: „Tawas deenas jau irr flaititas.“ Mahfoschà wakkara fainneeze bij iswahrijuse to gahrdako ehdeenu; dohmadama, kas sinu waj ta winnam nebus ta beidsama maltite, un fainneeks ehstdams isrunnajahs ar seewu it laipnigi. Deenu no deenas wannai palikka weens prett ohtru mihligali. Gahjeji brihnejahs, lahds gars fainneekus pahrskehjis, fa tee pawissam zittadaki palikkuschi. Weenu deenu fazzija wihrs us seewu: „Schodeen smuks laiks, es lischu oejubgt behro, braulsim us pilsehtu, tu warref to sihdes kleiti nopirft. Schogadd labs gads, esmu preefsch tewim til dauds aisrahjis. Warref to tuhda nodohf pee schuhwejahm, fa lihdi seemasfwehtkeem nahf gattawa.“ Bet ihsteni winsch ta dohmaja: „Jamirft wannai tà fa tà, kad ta sihdes kleite tai patihf, lai pehrf.“ Seewa to dshredama dohmaja: „Tas tatschu riktigi, fa nahwe zilweku atmihstina, zittadi mans wihrs us mannim ta nerunnatu.“

Tad winna us to fazzija: Mihlais wihrin, esmu pahrdohmajuse: tew irr taisniba, sikhdes kleites nedert wis mums semneejehm. Birkschu willainu, buhs arri deewsgan labba." Bet pee tam winna dohmaja: "Kad tawom wihram nu jamirft, fo tu wehl pirksi sikhdes kleiti, attraitnei tahda negeld."

Ta aifgabja nedetas un mehneschi. Paklausiba un pafemmiba palikka Schaggatu fainneekam par eeraddumu. Utgaddijahs gan wehl brihschi, fur weens jeb ohtris laulahts draugs fapiktojahs, bet tas atkal drihs apmeerinajahs, dohmadams, ka ohtram warbuht drihs jamirft, la-deht tam wehl to ihfu dsihwibas laifu ruhftu un nepatihkamu padarriht. Nu winni eewehroja, zil janka un patihkama ta dsihwe, kad wihrs un feewa weenprahftigi. Zil weenigi tas tohs apbehdinaja, ka weens no ohtra dohmaja, ka tam warbuht jo drihs buhschoht no pafauls jafschirahs. Abbi pee fewim wehlejahs, laut tahs stundas, deenas un nedetas buhtu garrakas, laut Andreja deena wairs nemas nebuhtu. Bet laiks aistekk ka uhdens straume un pirmes apstaktahs, jau negaidihts laiks preelsh durwihm. — 10 mehneschi jau bija pagahjuschi no minnas baitu pilnabs nakts. Wehl diwi mehneschi un Andreja deena bija klast.

Kahdu deenu wihrs fehdeja dohmihgs kambari, feewa pee ta peegahjuse fazzija raudadama: "Baites manni pah-nemm, kad eedohmajohs, ka mehs ilgi newarretum kohpa dsihwoht! Zil drihs tu warretu nomirt un fo lai es tad weena patte eefahftu?! Tu jau sinni, ka esmu schahdu kauschu."

Zehzis fabaidijahs par tahdu wallobu un dohmaja: "Ta runnadama winna nahwi manna sohbu galla." Tad wunsch fawu feewu apkehris fazzija ar trihzedamu balfi: "Al Trihnia! fo tu baschjees par mannim! es no flim-mibas neta nesiannu, bet man irr tewis deht bail. Tu weenumehr fuhdsees ka tew flitta firds. Al, kad tu nomirtu tad es nelaimihgs zilweks! Taggad mannu, zil tu labba, zil tu mihta, zil tu faprattinga fainneeje. Al wai! wai!!"

Trihne nu schnufftedama fazzija: "Nu wairs newarru zeest, gribbu tew wiffu skaidri isteikt. Mannim tas pahdhits, ka tu wairs ne trihs mehneschi nedshwofi. Tew jamirft. Al es nelaimiga! Ko nu lai eefahftu?!" — "Trihne! fo tu runna? Ka tu us tahdabm dohmahm nahz? Kas tew to fazzijis? praffija Zehzis nopectni.

"Al fainneek netaunojees! gribbu tew wiffu isteikt. Pagahjuscha gadda Andreja nakts nogahju us kapsehtu un tur — — tur — —!"

"Tu manni oppalsh preedes stahwoht redseji," wihrs fmeedamees isnehma feewai wahrdu no muttes, un feewa nosarkuse skattijahs us semmi.

"Mihla feewin! es tewi firfnigi luhdsu, peedohd mannim! esmu pret tewim gruhti apgrehkojees. Arri es bija winna Andreja nakts us kapsehtu nogahjis, un gribbeju dabuht sinnaht, waj tu schinni gadda nemirtu. Mehs tur effam weens ohtru redsejuschi. Mums abbeem jakounahs, bet wiswairahft man. Ka wihram man gan wai-

jadseja gudrakam buht. Man waijadseja gan tewi wairahft mihleht. Tas tew, Trihnia, man japeedohd!"

"Ne, Zehzi," fazzija Trihne, "man ka feewai waijadseja paklausigakai un pafemmigakai buht. Man waijadseja ta isturretees, ka labbai feewai peenahfahs."

Wihrs nehma fo leelaso wainu us fewim, un feewa atkal fazzija, ka winna wiswairahft pahrskattijusees. Abbi teelejahs, un tas bija pareisi. Pirmo reis pehz kah-sahm tee panehma mihtu Deewa wahrdu mahzitaja schkin-lotu bihbelt —, un kahdus wahrdus mahzitajs bihbeles tuffschaja lappä bija eefkrihwejis? Tur ta stahweja: "Kurp tu eesi, eefchu es lihdsi, un kurp tu peemahjosi, tur peemahjoschu es lihdsi ar tew, tawi laudis irr manni laudis un taws Deews irr mans Deews." (Matt. 1. 16.)

Abbi laulati draugi raudaja ka iskulti behrni; Zehzis fazzija: "Buhtu mehs scho swehtu Deewa wahrdu pafreekschu mihlejuschi, tad tas mums buhtu fazzijis, ka jadshwo, un mehs nebuhtu pa tahdeem zeekem staigajuschu, pa kurzem kristigam zilwekam jakounahs staigahi." — Bet Trihne Zehzi schuphtidama atbildeja: "Lai nu wifs paleek fur bijis! tikpat Andreja nakts mums palihdsejuse."

Kad drihs pehz tam Deews scho laulatu pahri ar dehtu apdahwinaja, wezzaki to likta kristiht par Andreju, un dsihwoja nu meerigi, preezigi un pahrleeku laimigi.

J. K.

Pateizibas ribme,

Latw. awischu issubitajam Janischewski kungam Zelgawa, kad tas fawu amatu atstahja, Latw. awischu lastitaju wahrda pafneedsa G. J. S.

Lai gan Tawu waigu neredsejahm,
Tahlu astattu mums dsihwoji,
Tawu publi taf mehs nomannijahm,
Ka Tu muhsu deht arr' strahdaji.

"Awischi" tu pasta kalli pimi,
Killi tahs pehz kahrtas gubbina,
Zella paffi, frustim banti tinni,
Nosubtiji pasta nammina.

Se schipadfmits gaddus effi strahdajis
Pee schi amata ar ustizzib',
Lai wifs kreetni eet — Tu gahdajis,
Lai gan mannama bij schrestib'.

Tew mehs pateizibas fazzihft sinnam
Par schi darba kreetnu ispidib',
Tawas firmos mattos seodus pinam
Baldeews, Tschicht, Tew par uszihb'!

Lai Tew saule dsihwes wakkars laistahs
Meera aistekk dsihwes deeninas,
Krechliba wehl preeka puschi faitahs
Zella, lihdsi Tu nahks mahjinahs!

Us daktera pawehl.

Deefas kungs. Tad tu pastahwi us to, ka effi to naudu isnehmis no schibs sahtu schacteles, kur ta deenestmeita sawu krahjumu glabbajasi. Ra tu nahzi us schahdahn dohmahn? Saglis. Tur jau stahweja us schacteles wahka ruffihts: Katru deen 2 reij no tam janem.

J. L. B.—feldt.

II. Blehschu stikkis.

Ra Zundel Priddis kahda deena no zeetuma isspruzzis, pah rohbeschu pahsteepa.

Kahda deena, kad Priddis weens pats zellu no zeetuma bij atraddis un jemi dohmaja: til febbu man waites neihl zeetuma fargu mohdinah, un kad jau stana winna dehl us wiffahm puffedm bij istsa, tad wunsch wehl kluffi un laimigi pee wakkara kahda masa pilsehtina pee rohbescha nofluu. Kad nu naktes fauzes, kas arri waktis saldara weetu ispidija, winnu gribbeja peeturcht un wai-zaja, la winnu fauzoh, kas wunsch effoh un kuy eiho, tad Priddis firdigi eefauzahs: "Waj tu prohti pohlisfi?" Waktneeks atbildeja: "Abriemmisfi gan bischi prohtu, bet pohlisfi gohds Deewam pee tam ne-efmu mannijs." "Ja ta irr," teiza Priddis, tad mehs gruhti farunnasimees; waj nau kahds wirsneeks tuwuma?" Waktneeks atfauza wahrta fargu, fazzidams, ka Pohlis effoh pee schlagbohama un ar to newarroht labbi farunnatees. Wahrta fargu, kas arri mitneeka weetu aistahweja, gan atrahza, bet aibildinajahs arridsan, la arri daudf pohlisfi neprohtoht. "Sche daudf to wallodu nerunna," ta wunsch fazzija, "wiss pilsehtina gan neweenu ne-atrad-dihs, kas to wallodu istulko." Kad es to sinnatu, eefauzahs Priddis, us sawu keschas pulstenu luhlodams, fo wunsch sawa zella us kahdu naglu bij atraddis palabbinatu, "tad jau es labbah wehl to pahru juhdsu pasteeptu lihds tuwatai pilsehtai; pulstens 9. uslez mehnes." — Mitneeks atbildeja. "Us tahdu wihsfi gan buhtu gudraki, la juhs eetu zauri bes kahdas laweschanas; pilsehtinsch jau nau leels."

Schis wihrsch bij preezhgs, ka wunsch to fweeschineelu, kas pehz pohlisfias wallodas pratteja prahschnaja, dabuja no lakla. Ta tad Priddis laimigi istlna zaur wahrteem. Pilsehtina wunsch ilgaki nekawejahs, ka ween til ilgi, zil tam waijadseja, weenai sohfei, kas us eelu raddahs pasebbojusees, pahru labbu mahzibu doht. "Zuhs, soh-fes jau newarr ismahzih; juns waijag, kad wakkars mettahs, buht mahjas jeb appaksch stipras usraudsichanas." To teikdams wunsch sakehra to ar stipru rohku pee lakla un papspeeda bes nekahdas runnas appaksch sawa meh-tela, fo wunsch arri us zella no kahda fweeschneeka sleppeni bij tappinajis. — Bet kad wunsch pee ohtreem pilsehtas wahrteem peenahzis arridsan tur nebija drohsh un tizzihgs jo isdsirda waktneeku sawa buhda kahsejam, tad wunsch, prohti: Priddis, trihs sohlaus no buhdas buhdams, ar firdigi balfi usfauza: "Kas schè? Waktneeks atbildeja pahsteigt: "Labs draugs!"

Ta tad Priddis laimigi isnahza no pilsehtina un pahsteepa pah rohbeschu!"

Chr. Sch—g.

U t b i l d a s.

A. N. — W. Labrabt Juns fuhtiu Zuhfu nosagta 9. Nr. weeta zittu, bet man arri til weens pats. Waj tad nedohs Juns zeemal islasst?

Z. W. — Warschaw. Paldews par Zuhfu mihtu prahr, bet tohs stahstinus lassitajt gan jau wafchi sinu un newarra tahdus sleetajt. Ja tuwumah pafchi fo sagudrefet, tad redrefet mannu lahprihibu.

J. J. — R. Kad nu nesinnu, kahdas grahmataas Zuhw wehla-tees, tad arri nehpelju Juns stanoht, zil tahs swer te nu arri irr kas eel-scha, fo tuhthofchi un tuhthofchi un stary teem daudf freem mahzili war-rehs ka kahdu jamu gairitas stary apweizinah. Zuhw arri effet prob-wejschi dcesulnatas fastandinah. Bet prohows nederr wehl awists. Des-nertees mehl dahdus sohkus dillakti, tad redrefim.

Z. N. — S. Zigahju wissu Zuhfu kuhlit zauri, bet fo litt druf-kah, tur nau it ne ka. Dohschu Juns wadumu: Ja fo preefch drufkas gribbeet fuhtit, tad jantajerees papreefchu. Waj te nu arri irr kas eel-scha, fo tuhthofchi un tuhthofchi un stary teem daudf freem mahzili war-rehs ka kahdu jamu gairitas stary apweizinah. Zuhw arri effet prob-wejschi dcesulnatas fastandinah. Bet prohows nederr wehl awists. Des-nertees mehl dahdus sohkus dillakti, tad redrefim.

P. S — Z. Saprehtu it labbi Zuhfu ilgochanohs pehz labbeent lahw. original-rakstem, bet ne-aistatstekt wispidms to luhghcham sawa wafcha preefcha neit. Tas wsmenu reij fuhtitahs wahdichsch atraddis drufk weetu, bet to beidsamo sinu gan labbah pamettisim, jo kas to ne-ewehro agzis lappai usmettis, tam arri ta sinu bijusi nebijsu. Zitteem buhtu til fo brithitees. Latw. ow. apgahdatajs.

Naudas tirgus,

Rihga 25. Merz 1872. uspraff. febl.

Table with exchange rates for 5% waltis-aisseeneschanas, 5% waltsdantlas-billetes, 5% Wiof. fandbrifses, etc., listing values in rubles and dollars.

Labbibas un prettschu tirgus Jelgawa, 27. Merz, Rihga, 25. Merz un Beepaja, 12. Febr. 1872. gadda.

Table listing market prices for various goods in Jelgawa, Rihga, and Beepaja, including items like 'Dschetw', 'Fisch', 'Korn', etc., with their respective prices.

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Safranowicz.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungē, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Par miffiones darbu. Par baptistēm. Tautas ehrgelneke. Divi zelli.

Sinas.

Leepajas Wahzu awises raksta, ka Leepajas raktusi atrohdoetes wezzum wezza dahrga ar elji mahleta bilde, kas ta leekahs irr no kahda Italijs bilshu mahldera taisita. Bilde atrohnahs kehnijsch Dahwids, kur pra-weets Gad pee winna nahk un tam Deewa sohdbu par to pawehletu kauschu flaitischanu, fluddina, atkandams waku, wehletees to sohdu stary baddu, karru jeb mehri. Mahlderis tohs Bihbeles wahrdu Samuela II. gr. 24. nod. no 13. lihds 14. p. usfihmejis, kas ta skann: „Un Gad nahze pee Dahwida un dewa winnam sinu un fazzija us to: Gribbi tu feptinus gaddus badda laiku eelsh tawas semmes? Jeb gribbi tu trihs mehneschus preeksch tawem eenaidneekem behgt, kas tew wajahs? Jeb gribbi tu, ka trihs deenas mehris tawa semme nahk? Kemm nu wehra un peeraugi, ko es atkazzischi tam, kas manni irr sultijis. Tad fazzija Dahwids us Gadu: Es kritischu labbahk tam Kungam rokla, je winna schelastibas irr leelas; bet eelsh zilweku roklas es negribbu krist.“ — Schi bilde effoht zaur to wehl wehra leekama, ka ta zektoetes no Kursemmes pehdeja leekunga Behtera, kas to 1795. gadda Kursemmi atkandams un us Wahzemmi eedams effoht sawa dschwolli, taggadeja raktusi, kur tas allaschin nomettees dschwolht, Leepaju apmekledams, atstahjis. Weena tahda pat kohscha bilde atrohnotees Beh-terburga augsta Keisara wezzu laiku bilshu krahjuma. Kurra bilde no abbahm irr tas originals (gruntsbilde) to newarr ihsti sinnaht.

No Widsemmes. Tai 6. Januari Dubahnes jauna gotiski taisita basniza tappa eefwehtita, un effoht lohti jauks Deewa nams, ko nel. dsimtlungas majors J. barons v. Wolff ustaisjis, un kas bes kauschu palihdsibas un materijala, isdohschana aissneesoht lihds 25 tuhst. rubl. Ja un ahs ehrgeles ween malkajoht 2500 rubl. un swan-nams pulkstens, kas Maslawâ leets, 380 rubl.; Strah-burgâ, Wahzemme taishts tohna pulkstens malkajoht 685 rubl. un preeksch kanzeles un altara taisischanas irr ismalkati 600 rubl.

E. F. S.

Par miffiones darbu.

Muhfu deenas rohnahs dauds tahdu, kas miffiones darbu mizzina, fazzidami: lai pagani kalpo elkadeewem,

kurteem tihk; kas mums par daku ar winneem, ka mehš winneem sawas dahwanas lai samestum; waj muhsu draudsēs, muhsu skohlās nau truhkuma deewšgan, kas mums papreeksch buhtu japilda? Bet tomehr ta Kunga Kristus wahrdi, ar kurteem winsch to miffiones darbu irr sawai draudsei pawehlejis, paleek sawa spehka un paliks lihds pasaules gallam: eita zaur wissu pasauli un mahzat wissus laudis un kristijeet tohs u. t. pr. Tapehz lai smeijahs, kam tihk smeetees! Bet kur til kristigas draudsēs, tur arri tahdu netruhks, kas sawa Kunga un dahrga Pestitaja wahrdu zeeti turredami, no kristigas apschelochanahs dshti sawa deenischka luhg-schanâ: „tawa walstiba lai nahk“ luhgdami, neween tohs nabagu paganus Deewa preekschâ peeminnehs, bet arri-dsan ar labbu prahtu wehlefees dabuht dsirdeht, ka ar miffiones swehto darbu weizahs?

Tad es ar zerru, ka awischu lassitaju stary leels pulks tahdu buhs, kas ar preeku sinas fanems par miffiones darbu, kas tohp strahdahts pee paganeem un schih-deem, pee kurra arri-dsan mehš rohku leekam klahk ar sawahm luhg-schanahm un dahwanahm, — un gribbu us preekschu Latweeschu awischu peelikkumōs tahdas sinas doht. Gefahkoht ar ihseem wahrdeem gribbu stahstihk, ka tas miffiones darbs tohp strahdahts no kristigahm draud-schm, jeb par miffiones beedribahm, un tad us preekschu gribbu sinnoht no paganeem un schih-deem, pee kurteem tas darbs tohp strahdahts, ihpafchi 1) no winnu garriga un meesiga pohsta, lai lassitajeem par winneem sirds teescham eeschelojahs, un tad arri-dsan 2) no Deewa wahrda spehka, kas zittus no winneem at-greess pee tizzibas un pee dschwibas atjaunoschanas pee-weddis, lai lassitajeem arri buhtu preeks sirdis par to, ka zaur miffiones darbu teem pohstataudihm tohp pateesi palihdschts.

No wissennakeem laikem, kamehr kristiga tizziba irr zehlfesees, wissas pasaules semmes un wissos laikos un wissas kristigas draudsēs tapat pee kattoteem ka pee ewan-geliuma tizzigeem miffiones darbs irr tappis strahdahts; zaur miffiones darbu wissas tautas, kas taggad kristigas irr, pee kristigas tizzibas irr peewestas. Wezzos laikos tee muhki jeb klohtera laudis strahdaja to miffiones darbu; muhsu deenas kristigas tautas irr zehlfchahs ihpafchahs beedribahs, kas gahda par miffiones darbu; miffiones beedribahs audsina un skohlo sawos nammōs wihrus, kas gribb palikt par miffionareem jeb par preezasmahzibas

wehstnescheem stary paganeem; tahs fanemm tahs mihle-
stibas dahwanas, lo kristigas draudsēs samett preeksch
missiones darba; tahs issuhtha tohs missionarus un walda
par tahm draudsehm, kas zaur missionaru publizeem stary
paganeem zekahs, gahdadamas par winnu garrigahm
waijadsihahm. Tahs weetas, kur tee missionari apmet-
tahs, fauz par stazionehm; to wallodu papreeksch ismah-
zijufchees tee no turrenes eet apkahrt, teem paganeem to
preezasmahzibu fluddinah, ustaisa basnizas, kurrās tohs
klaufitajus fa-ajina, un skoblas, kur winnu behrni tohp
skohloti, kamehr kahdas dwehseles rohnahs, kas zaur
fwehtu kristibu grihb listees preeksaittees pee Kristus drau-
dsibas. Tā pamafam zekahs pee paganeem kristigas drau-
dsites, kas zaur Deewa fwehtu garru aug un wairojahs.

Tahdas missiones beedribas irr pa fimteem tā Eiropas
lā arriksan Amerikas semmēs, pee Kreeweem, Wahzee-
scheem, Anglescheem, Frantscheem, Pinau un Sweedru,
Norwegu un Hollantes un zittās semmēs, ismesdamas un
wilddamas fawu tihlu pee wiffahm pafaulēs tautahm.
Gribbam nu turplikkam mihleem lassitajeem preekschā west
daschas no tahm wišteizamahm missiones beedribahm, lai
ar winnu darbeem labbakt eepasihstahs, eefahldami ar tah-
dahm, kas peederr pee muhsu Gw. luttera tizzibas.

II.

Stary tahm missiones beedribahm, kas zehlschahs
muhsu Gwang. luttera basnizā, wiswairahl wehrā jaleek:

1) Leipzigas miss. beedriba, Sakschu semmē,
kas ta wezzaka irr no wiffahm miss. beedribahm Wahz-
semmē. Tai bija schis eefahkums. Pufsohtru simtē
gaddu atpakkas kas deewabihjihgs Dahnu kehnisch Fri-
drilis IV. waldija par leelu semmes gabalu Afijas Riht-
Indijas pusfallā; winnam firds eeschelohahs par nabagu
pawalstneekem, kas klannijahs teem mehmeem elkeem; ta-
pehz winsch tam teizamam mahzitajam A. S. Franke, kas
Halles pilsehtā Sakschu semmē to bahrinu nammu bij ee-
zehlis, luhdsā, waj newarretu winnam pee ta fwehta
missiones darba atwehleht, kahdus jaunus Deewa wahr-
dōs mahzitus wihrus. Tahdi gaddijahs no Franke us-
ajinoti, stary teem ihpafchi Biegenbalgs un nezil
gaddus pehzabl Schwarz. Tee ar Dahnu kehnina naidu
no Halles bahrinu namma waldischanas issuhthiti apmet-
tahs Trankebāres pilsehtā 1706 un eefahza pee Ta-
mulu tautas fawu darbu, kas no Deewa tā tappa fweht-
tihts, ka tee ne ween dabuja pahrtulkoht Tamulu wallodā
Bihbeli, luttera katkismi un zittās mahzibas grahamas,
bet arriksan paganus pa tuhksoscheem falassija kristigās
draudsēs, un arriksan eespehja teem eezelt no paschu tau-
tas mahzitajus. Bet isgahjuscha gaddusimtera gallā, kad
Wahzsemme wairojahs ta netizziba, winnu darbs isnihka
un kad Wahzsemme wairē negaddijahs missionaru, tad
winnu ptaujumā eegahja no Angleschu basnizas suhthiti
wehstneschi. Bet kad Wahzsemme pehz ta pirma Napo-

leona uswarrefchanas zaur teem atswabbinafchanas farreem
attal fahza atgreestees pee tehwu tizzibas, tad attal Sak-
schu semmē uinehma to wezzo darbu, papreeksch missiones
beedriba apmettahs Dresdenē un 1848. g. Leipzīgā. Tas
darbs ar Deewa fwehtibu eet us preekschu; taggad Leipzi-
gas miss. beedribai pee Tamuleem irr: 16 missionari, 4
tautas mahzitaji, 15 staziones, 8930 kristiti, 90 skoh-
las. Naudu isgahjuschā gaddā Leipzigas miss. beedriba
falassija 52019 dahlderus; arri muhsu missiones dahwa-
nas, lo samett Widsemmes, Kursemmes un Zggauu sem-
mes draudsēs, eet us Leipzigu; arriksan weens no muhsu
tautescheem, Grubert wahrda, schinni gaddā no Leipzi-
gas irr issuhthits pee Tamuleem par missionaru. Kur-
semmes draudsēs isgahjuschā gaddā preeksch missiones dar-
ba sametta 147 1rubl. Widsemmes draudsēs wairahl; ne-
sinnu skaidri zil, bet netruhts dauds no 3000.

2) Ermansburgas missiones beedriba An-
noweres semmē Ermansburgas meestina, no nelaika Er-
mansburgas mahzitaja Ludwig Harms 1849. gaddā
eezelta. Ermansburgā irr divi missiones nammi, kurrōs
pa 12 jaunleem tohp ismahziti preeksch missiones amata.
Ermansburgas missionari irr apmettuschees ne tā Leipzigas
wehstneschi tikkai weenā weetā, bet wiffās 5. pafaulēs dal-
tās. Afrikā pee Kaffereem un Betschuaneem, Afijā, Riht-
Indijā pee Telugu tautas, netahki no Tamuleem, Austra-
lijā Jaun-Ollantē pee Papua nehgerem, un arriksan
Amerikā Seemet-Amerikas brijhwalktis pee teem Wahzee-
scheem, kas tur no tehwiseemmes nogahjuschi un tapehz
ka teem mahzitaju nau, tur dshwo lihds paganeem bes
kristibas, kristigas mahzibas, — laulibas. Ermansbur-
dseescheem irr ihpafsch missiones luggis, Kaudaze wahrda
(sk. Ap. darb. 8, 17.), kas tohs missionarus nowedd us
to weetu, kur teem ja-apmettahs. Afrikā, kur winni
pirmā eefahkumā apmettahs, nu wianeem tas leolais
darbs irr, teem irr 32 staziones ar pahrahk par 1000
dwehselehm. Pehz teizama Ludwig Harmsa nahwes win-
na brablis Theodors winna weetā tam missiones darbam
irr par preekschshahwetaju. Isgahjuschā gaddā Ermans-
burdseeschi irr falassijuschi 45593 dahlderus.

III.

Zittās Wahzsemmes missiones beedribas nepeederr ihsti
pee Lutteru basnizas, bet tahm no Kalwina un Luttera
mahzibahm falikka (jeb fajaukta) tizziba; stary tahm irr
japeeminn 1) Keines missiones beedriba Barmenē, ee-
zelta 1829. g. Kas ar ustizzibu un Deewa fwehtibu strah-
da Afijā pee Rihneescheem un Afijas fallās Borneā, Ze-
lebejā, Sumatrā pee Dajakem, Affureem un Widdus-
Afrikā pee Ottentotteem. 2) Baseles missiones beedri-
ba, eezelta 1816. gaddā, strahda pee Rihneescheem, Riht-
Indijā un Afrikā. 3) Berlinē: Gosners missiones bee-
driba un zittas. 4) Bremenes pilsehtā: Seemet-
Wahzsemmes missiones beedriba, kurrāi darbs irr pee

Afrikas wakkar-juhrmallas Nehgereem un ihpafch missiones fuggis, ezelta 1836. g.

Ihpafchi wehl japeeminn Herrnhuteefchu jeb brahku draudses missiones darbs. U' grafa Zinzendorfa semmehm Sakschu semmè 1722. gaddà apmettahs ewangeliuma tizzigi no Behmu un Mehru semmehm behgufchi, un tur usbuhweja to pilsehtianu Herrnhut; no Zinzendorfa tee 1727. gaddà ar ihpafchu deewakalposchanu un liffumeem tappa apdahwinati un nosaukti par brahku draudsi; tizzibà tagandrihs kohpà sa-eetahs ar Luttera tizzibu. Schinni brahku draudse, kas ar pasauli labprahl nefapinnahs, arri netizzibas breefnigòs laifòs usturrejahs deewabihjafchanà un firfnigà tizzibà. Bet wiswairahl ta ar missiones darbu stary teem paganeem irr pubhejusees. Zinzendorfs fatikkahs Kopenhagenè ar weenu Nehgeru wehrgu no Amerikas Wakkar-Indijas fallahm. Winsch pats apmelleja tahs fallas un 1732. gaddà no Herrnhutes draudses missionari tappa subhiti us Wakkar-Indiju pee teem Nehgeru wehrgem, un pehzahl us Seemet-Ameriku Grenlantè pee Estimo tautas, kas ar seemeta-breescha un juhras-funna galku barrojahs un winnu abda' gehrbjahs, jo ta semme ta leela aulstuma dehl nekahdus augtus nenefs; wehl pee Seemet-Amerikas Indeescheem, kas leelòs meschòs un tuffneschòs gar leeleeem Amerikas esareem un uppehm apfahret staigadami no meddischanas ween usturrah; un Afrikà pee Ottentotteem un Kaffereem. Muhfu deenàs tee brahki fuhtra arri missionarus us Jaun-Ullanti pee teem Papua-nehgereem, un Tibetè Asijas augstòs Imalaja kalmòs pee Mongoteem. Herrnhuta brahku draudsei ir ihpafch missiones fuggis, Harmony wahrda, 99 staziones, 316 missiones strahdneeki — brahki un mahfas — ar 68,854 dwehselehm, kurras tee apkohpj. Missiones dahwanas teem bij isgahjufchà gaddà salaffitas: 103,699 dahlderì.

No zittahm missiones beedribahm, kas irr Grantfchu semmè, Ullantè, Anglijà un Seemet-Amerikà, arri tohs wahrdus newarram peeminneht. Bes tahm, kas irr Kattokeem, flaita pee Ewangeliuma tizzigeem wairahl ne kà 34 beedribas, kas salaffa itgadda wairahl ne kà 6,000,000 dahlderns, un us kahdahm 1500 stazionehm usturra 3000 missionarus un til pat walihgus no paganu tautahm. Gan to darbu warr usteift par leelu un kas winnu labbaki usluhko un labbaki ar winnu eepasistahs, tam ta smeefchana mittejahs un usnahf bribnoschana par teem leeleeem darbeem, ko Deewa elkon's strahda zaur saweem kristiteem pee teem paganeem, lai ta apfohlischana nahktu: weens gans un weens gannams pulks. Wissàs pasaules tautas atflannu ta preezasmahziba no Jesus Kristus to paganu pestitaju, winna wehstneschi staiga pahri pa wisseem kalneem, uppehm un juhrabm. Bet wirò semmes flaita wehl wairahl ne kà 700 millionu paganu dwehseku. Tad attal jafalka no teem 3000 missionareem: kas tas irr preefch tif dauds kaudihm; us ifkatru missionaru tad wehl eet $\frac{1}{4}$ milliones dwehseku t. i. 250,000; kad winsch if-

gaddu dabutu kristiht 1000 dwehseles, tad wehl aiseetu 250 gaddi. Tapehz teem, kas debbes walstibas nahf-schanu goida, jaluhds, ka tas Kungs isdsenn strahdneelus fawà plaujumà, jo tas plaujums irr leels un to plahweju irr wehl lohti mas.

Kad nu tà effam isstahstijufchi no missiones darba, kà tas tohp strahdahts wiffur, us preefchu zittàs lappàs gribbam sinnas doht no ihpafcheem notiffumeem ar missiones plaujamo.

R. Grüner,
Reudas mahzitajs.

Par baptisteem.

(Beigums.)

Bapt.: Bet waj tad behrnu kristiba nesahza tiklai ween 600 gaddus pehz Kristus?

Atbildu: Muhfcham ne! gan behrnus tai laikà newarreja kristiht, it kà muhfu deenàs pee paganeem, kad wezzaki wehl nebij kristiti, jo tad neweens nebuhtu bijis, kas winnus mahza, it kà Kristus pawehlejis, bet kad ween wezzaki bij kristiti, tad arri behrnus tanni pirmà gaddu fintenì kristija, kà flaidri lassam basnijas tehwu grahmatàs.

Bapt.: Bet waj tad pats Kristus netikka leels kristihts?

Atbildu: Sinnams jo Jahnis kristija us atgreeschanu no grehkeem, bet Kristus kristiba zittu ko nosihme. Zaur Kristus kristibu zilweks jaunà derribà it tapat teef usnemts it kà zilweks wezzà derribà zaur apgraisfchanu tikka usnemts. Un Jesus, it tapat kà pee mums zaur kristibu, behrnòs buhdams, tikka apgraishts. Tapehz pehz pascha Jesus mahzibas tee behrni irr jakristi un tee zilwekì ween, kas behrni buhdami nau kristiti, tee leeli buhdami irr jakristi. Bet kas Deewa schelastibu, ko tas behrnu kahrtà zilwekeem dohd nizzina, kas Deewu saimo un pats fewim liffumus eezell, ko muhfu Pestitajs muhscham nau dewis, bet ko zilweki paschi isdohmajufchi.

2) Tee mahza: ka kristigai basnizai wajjaga flaidrai buht un ka tiklai tee leeli buhdami kristiti zilweki irr fwehti un bes grehkeem; kas nau fwehts un bes grehkeem, tas irr ja-istumj ahra.

Atbildu: Juhs wairahl leekulus audsinaseet, ne kà taisnus zilwekus! Preefch zilweku azzihm tas warr buht fargasees, bet ais mugguras? Bet ihpafchi juhs peeminait to wahrdu: no tahs firds nahf launas dohmas u. t. j. Matt. 15, 19., Mark. 7, 21. To dserfchanas wellu juhs isdsennait, fazzija kahds wezs gohda wihrs, un to lepnibas wellu juhs eedsenneet un apkohpeet, weens wels isceet, septini nahf eefschà. Un ko tad ihpa-

fchi Jesus pawehl: laid abbi kophâ aug lihds
pklaujamam laikam; lassfi patš Matt. 13,
24—30. Mums nebuhs isskumt, bet ar wiffu spehku
tohs grehzeekus us atgreefchanu no grehkeem buhs pa-
waddiht.

3) Tee mahza: ka lihds ar to maifi un wihnu mehš
nefanemmam wis Jesus Kristus apskaidrotu meefu un
affini, bet til kahdu spehku.

Atbildu: Ufchkirri patš: Matt. 26, 16.,
Luhf. 24, 19., Jahn. 6., 1 Kor. 10, 16., 11,
24, 25.

Mihli Putteru tizzibas beedri! Wiffas wiltigas mah-
zibas un kahrdirafchanas irr arri Deewa rihtste kas pahr
mums nahf; effam pilnigi to pelnijufchi; atgreefchee-
tees no grehkeem un tizzat us to ewange-
lium u, to wahrdu lai peenemmam. Lai ne ween teem
grehkeem atfalkam un prettim turramees, bet arri lai tiz-
zam us to ewangelium u, it kâ Kristus patš mahzi-
jis. Netizzat kahdam praweefcham, kas til fakka: rak-
sihts stahw, bet pahrbaudait tohs garrus. Matt.
4, 1—11. Kristus patš tohs behrus kas pee Wiina
tikka aifesti peenehma, Wifsch arri muhsu behrus un
muhs paschus ne-atsfums. 2. Tim. 4, 2. 3.

C. S.

Tautas ehrgelneeks.

1.

Tifko swehtdeenu eefwanna
Lauſchu barrus zekâ mauna,
Kohſcha faule lohgos fmaida —
Ehrgelnes tad manni gaida!
Panemmu tad nohſchu lappas,
Lihdstek mannim behru trappas.
Ufflehdsu tad ehrgelnes
Deewa namma basuhnes.

2.

Nofehdees tad winnahm preefſchâ
Kerru tastes beest eefſchâ; —
Tohni nahf ar ſtipru spehku,
Pilda wiffu leelu ehku,
Tâ kâ juhras wikni wekhas,
Brihſcham lehni — ſtipri zekhas,
Un us tohnu ſpahnnineem
Meldinfch lihgo lautineem.

3.

Lehni tohni deew'galdeekus
Pawadda — dohd swehtus preefus,
Brihſcham krahz ar ſtipru maſtri
Ehrgelnes kâ wehtra naffi,
Salauſch dascham ſirdi zeetu,
Daschu ſpirdfina kâ leetu;
Katräm dohd ta ſawu teef'
Ehrgelnehm ſawš ſpehš pateef'!

4.

Un kad laulineeki gaida,
Weddejs bruhti preefſchâ raida,
Un tai mainaks nemirds kohſchi,
Sirds tai drebb, lai eet gan drohſchi,
Ehrgelnes ar wiffu spehku
Stam — un pahrmett daschu grehku.
Subbaffe tad bubbina
Sirdi rahj un trihziua.

5.

Ehrgelnes ar tohneem fimteem
Runna zeeti, ir ar glaudem,
Dseefmas nefs us tohnu kahjahm,
Sirdis zell us debbes mahjahm.
Tâ kâ daita lihgwina
Raiba — krohni ſapinn wiina —
No puffitehm daitakahm
Tohnu walſte laffitahm.

6.

Ehrgelnes, juhs krahſchnas spehles,
Mihligas jumš eng'lu mehles,
Preeks irr man pee jumš pakaweht,
Lihds ar draudſt Deewu flaweht.
Rohfahm, kahjahm nebuhs kluffeht,
Lihds buhs ja-eet kappâ duffeht! —
Ehrgelneht irr mannim preeks; —
Jo es tautai ehrgelneeks!

E. F. S.

Diwi Zelli.

(Matt. 7, 13. 14.)

Kas to ſchauru zellu ſtaiga,
Zaur ſcho behdu eeleiju,
Stattihs Deewu waigam waigâ,
Baudihš debbes lihgmibu. —
Plattais wedd us elli teefcham,
Labbahf ſcheit, ne tur, mehš zeefcham. —

P. Ollmann.

Latw. Awifchu apgabdatajs: J. W. Safranowicz.

No jensures atwehſchts. Rihgâ, 24. Merz 1872.

Druckſchts pee J. W. Steffenhagen un dehla